

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 189: Forslag til lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 2/2 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Det frivillige folkeoplysende arbejde, som praktiseres i foreninger, klubber og oplysningsforbund, spiller en vigtig og uvurderlig rolle for danskernes trivsel, udvikling, sociale engagement og ansvarsfølelse, både for den enkelte og for samfundet. Folkeoplysningsloven giver rammerne for denne del af vort fritidssamfund, og den ønsker Socialdemokratiet fortsat at give en høj prioritet. Men den gældende folkeoplysningslov har det som så mange andre love: Der er altid nogle, der ønsker at afprøve grænser.

Kommunerne, der administrerer de væsentlige områder i loven, har ønsket nogle bedre redskaber til at sikre sig imod bl.a. kommercielt misbrug af loven, og jeg er ikke i tvivl om, at det grundige forberedende udvalgsarbejde forud for dette lovforslag har bidraget til at give denne større klarhed og reduceret mulighederne for misbrug.

Lovforslaget har et nyt krav om foreningsdannelse m.v., og det vil give gode rammer for, at en væsentlig del af befolkningen får mulighed for netop at finde de tilbud, der imødekommer interesser og behov for en personlig udvikling. I foreningerne i lokalsamfundet er medlemsskaren sammensat på tværs af de miljøer, den enkelte ellers færdes i, og på den måde opnår mange mennesker en større indsigt i andres livsvilkår. Det anser jeg for at være en væsentlig forudsætning for at udvikle respekt, tolerance og forståelse for den enkelte og for samfundet som helhed. Foreningerne er med til at sikre en bred deltagelse i udbygningen af det samlede danske demokrati, og det er væsentligt at have i bagevedet netop i en tid, hvor højredrejningen lurer overalt, både herhjemme og ude i Europa.

Socialdemokratiet anser folkeoplysningsloven for vigtig, især fordi den giver muligheder for, at børn og unge i deres opvækst oplever fællesskabet med andre, og at de udvikler medmenneskelig forståelse og lærer demokratiske spilleregler. Frivillige foreninger – og her tænker jeg f.eks. på spejderne og idrætsforeningerne – er uerstattelige, fordi alle er med af egen lyst og vilje. Her er det engagementet i aktiviteten, der udgør selve drivkraften, og i folkeoplysningsregi er det vigtigt, at der i lokalsamfund af en vis størrelse er en mangfoldighed af fritidsinitiativer og -tilbud, som ledes af frivillige.

Med hensyn til det fremsatte lovforslag vil jeg gerne fremhæve nogle ganske enkelte af ændringerne:

Kredsbegrebet afskaffes og erstattes af et krav om foreningsdannelse, og der indføres – læg mærke til det! – en frihed for aftenskoler m.v. til at anvende 10 pct. af det årlige tilskud til samfundsbetonet og helhedsorienteret oplysningsarbejde uden de bindinger, der i øvrigt gælder for den øvrige del af deres virksomhed.

Den nuværende såkaldte 5-pct.-pulje ændres til en start- og udviklingspulje. Puljen vil fremover kunne sikre, at der bliver mulighed for at give tilskud til nystartede foreninger, til amatørkulturelle aktiviteter og til folkeoplysende aktiviteter for børn og unge, der ikke traditionelt tiltrækkes af andre tilbud.

De lovbundne lokaletilskud til foreninger nedsættes, således at de i fremtiden udgør mindst 5 pct. mod tidligere 75 pct. i den gældende lovgivning. Samtidig indføres en ordning, så der fremover kun kan gives tilskud fra kommunen, hvor kommunen ikke selv kan anvise offentlige lokaler. Organisationerne har tilsluttet sig disse ændringer.

Bemærkningerne til lovforslaget beskriver endvidere en række hensyn, der skal tages med i den fremtidige administration af loven, og det er ikke uvæsentligt, netop hvad der står i bemærkningerne. Vi forventer i øvrigt også herunder, at der ikke foretages besparelser inden for det samlede område.

På baggrund af en række henvendelser, som vi har modtaget fra nogle organisationer, vil Socialdemokratiet under udvalgsarbejdet undersøge, om de foreslåede bestemmelser om bestyrelsessammensætningen nævnt i lovforslagets § 5, stk. 4, er hensigtsmæssige, eller om de bør ændres.

Endelig foreslås, at der oprettes et Folkeuniversitetsnævn til afløsning af det nuværende Folkeuniversitetsudvalg, og nævnets første opgave bliver jo at prøve at fremsætte forslag til en ny struktur.

Socialdemokratiet anser det for vigtigt, at der tilbydes universitetsbaseret folkeoplysning på landsplan, for at man derved kan nå ud til hele befolkningen frem for som i dag, hvor en stor del af tilbudene har været koncentreret omkring de fem universitetsbyer. Vi ønsker at sikre, at der er et decentralt engagement, som vi i dag ser det i folkeuniversitetskomiteerne.

Afslutningsvis: Folkeoplysningen i Danmark kan i fremtiden være et væsentligt bidrag til den aktuelle diskussion om livslang læring. Folkeoplysning er alle de aktiviteter, der forøger viden, færdigheder og kompetence, og er et væsentligt supplement til de øvrige tilbud, vi har i anden lovgivning, f.eks. den forestående VEU-lov.

Socialdemokratiet kan støtte lovforslaget.

Brian Mikkelsen (KF):

Tak til Venstre for muligheden for at komme herop nu.

I disse år befinder folkeoplysningen sig i et kraftigt spændingsfelt mellem forventninger og negative holdninger. Forventningerne tager på den ene side udgangspunkt i den aktuelle diskussion om livslang læring, hvor potentialerne i folkeoplysning betones, og på den anden side i den opfattelse, at en folkeoplysende virksomhed indeholder elementer, der kan bidrage til fornyelsen af velfærdssamfundet.

Samtidig er der mange, der mener, at indholdet i folkeoplysningen ikke er af den kvalitet, som man kunne ønske. En del af denne kritik opstår jo hvert eneste år sidst på sommeren, når oplysningsforbundene udsender deres kataloger. Medierne og de mest arge kritikere gennemgår katalogerne kritisk og uddrager de elementer, der anses for værende for eksotiske. Men der er også andre elementer i kritikken, f.eks. er det for nemt at få tilskud, og i den forbindelse stilles der for få krav til indholdet.

Men trods kritikken og de af og til divergerende forventninger tror jeg, at der er bred enighed om, at det folkelige oplysningsarbejde er en fundamental del af det danske samfund. Folkeoplysningsarbejdet har siden sin start været en garant for vores demokratiske sindelag. Det har opdraget os i en tro på og en tillid til indbegrebet af, hvad jeg opfatter som grundste-

nen i det danske demokrati, nemlig foreningskulturen. Det har været og vil altid være foreningsarbejdets essentielle udgangspunkt.

Vi bør samtidig altid være opmærksomme på, at demokratiet selvfølgelig ikke er en selvfølge, selv om vi ofte tager det for givet her i Danmark. Demokratiet bygger jo på den aktives egen deltagelse i samfundslivet og så også på en stræben efter et godt liv. Et aktivt demokrati forudsætter, at befolkningen har viden og indsigt samt mulighed for oplysning. Demokrati er således en krævende samfundsform, som stiller store fordringer til det enkelte individ, og det er her, foreningsarbejdet har sin funktion. Det skal være med til at give os redskaber til at begå os i et sådant samfund og mulighed for at tilegne os viden livet igennem.

Derfor er denne revision af folkeoplysningsloven også meget væsentlig. Grundlæggende bygger loven på de rigtige principper og hensigter, men der er behov for, at vi strammer op på enkelte punkter og på visse områder søger at forenkle lovgivningen så vidt muligt.

Overordnet set er vi i Det Konservative Folkeparti kede af den stramme opdeling, der splitter området i henholdsvis folkeoplysende voksenundervisning og frivilligt foreningsarbejde. Denne opdeling har skabt meget strenge grænser for, hvad de enkelte organisationer og idrætsklubber har turdet give sig i kast med. Aftenskolerne har i helt overvejende grad beskæftiget sig med undervisning og idrætsklubberne tilsvarende med aktiviteter.

En sådan skarp opdeling har aldrig været intentionen bag folkeoplysningsloven. Det har derimod været hensigten at skabe et alsidigt og varieret foreningsliv. Man har ønsket, at aftenskolerne ikke udelukkende skulle beskæftige sig med undervisning, men også med aktiviteter, og man har ønsket, at idrætsklubberne ud over aktiviteter også skulle tilbyde undervisning til medlemmerne. De har i forvejen fat i en meget stor del af de unge, som ikke ellers ville få nogen undervisning.

Realiteterne er dog blevet nogle andre. Folkeoplysningsloven og den måde, hvorpå den er blevet administreret af kommuner og foreninger, har vist sig ikke at bløde op på skellet mellem undervisning og aktiviteter. Man har ikke opnået den alsidighed og variation, som man ønsker.

Et andet punkt, som vi mener er af væsentlig karakter, er det førnævnte udsagn om, at det er for nemt at få tilskud, og at der i den forbindel-

se stilles for få krav til indholdet. Med den nuværende lov har kommunerne praktisk talt ikke mulighed for at nægte tilskud, så længe kravene til en kreds er opfyldt. Det er selvsagt stærkt uhensigtsmæssigt. En så bred lovmæssig tekst har på ingen måde været tilsigtet, og derfor har vi med tilfredshed kunnet konstatere, at ministeren med det fremsatte lovforslag har ønsket at stramme op på dette punkt. Via formålsbestemmelserne samt introduktionen af foreningsbegrebet søger man at skabe mere faste rammer for kommuner og for øvrige interessenter, således at disse kan definere og afgrænse den støtteberettigede folkeoplysende virksomhed. Det her er et skridt på vejen.

Hvad angår den såkaldte 5-pct.-pulje, som ifølge lovforslaget skal ændres fra at være en forsøgs- og udviklingspulje til en start- og udviklingspulje, mener vi fra konservativ side, at det vil være omsonst. Vi må desværre konstatere, at der på trods af denne pulje ikke er kommet en sammenhængende og overordnet folkeoplysningspolitik i kommunerne. Puljen fungerer således ikke efter hensigten og bør efter vores opfattelse afskaffes, idet pengene med langt større fordel kan overføres til andre aktiviteter inden for området.

Sidst, men ikke mindst, har vi gennem tiden talt for en forenkling af reglerne om lokaletilskud, således at kommunerne opnår større handlefrihed og det administrative arbejde samtidig reduceres væsentligt. Det er jo indarbejdet i forslaget, og da oplægget til denne forenkling er udarbejdet i samarbejde mellem KL og diverse idrætsorganisationer, føler vi os overbevist om, at den bedst mulige løsning er fundet.

Men ud over det er der rigtig mange gode punkter i det fremsatte lovforslag, men det er et omfattende forslag med mange facetter, og vi forventer derfor også et omfattende udvalgsarbejde. Umiddelbart forholder vi os meget positivt til det samlede forslag og vil derfor også stemme for, men der er en række ting, der skal afdækkes og undersøges nærmere i udvalget, inden vi tager endelig stilling til den endelige udformning af lovforslaget.

Helga Moos (V):

Først vil vi fra Venstres side gerne udtrykke vores tilfredshed med den demokratiske proces, der har været udgangspunkt for revisionen af folkeoplysningen. Jeg synes, at der fra ministeriets side har været taget kærligt hånd om pro-

cessen. Man har inddraget de folk, der skal arbejde med loven, helt fra begyndelsen, og derfor er det vel også sådan, at vi må tage til efterretning, at lovforslaget er blevet et godt lovforslag. De folk, der vidste, hvad det var, de ville have, har sat sig spor.

Som udgangspunkt er det blevet et rigtig godt lovforslag. Vi kan kun være tilfredse med, at der er kommet en opstramning af formål for virksomheden, sådan at man skal definere de holdninger og tanker, man har bag det, man har sat i værk i sin forening. Vi kan være tilfredse med kravet om foreningsdannelse, at man er gået fra kredsbegrebet til foreningsdannelse. Foreningsdannelsen ligger så fint i tråd med hele idégrundlaget bag det folkeoplysende arbejde. Vi kan også være tilfredse med forliget om det lovbundne lokaletilskud, som repræsentanter for idrætsorganisationerne og KL forhandlede sig frem til. Det forlig vil vi selvfølgelig respektere, og vi kan endda sige, at det kan vi være tilfredse med.

Når så alt det gode er sagt, må vi efterfølgende notere os, at der har sneget sig nogle knaster ind, som vi bliver nødt til at se nærmere på under arbejdet i udvalget. Især må vi have en afklaring af de afsnit om habilitet, der blev lagt ind i lovforslaget. Vi ønsker naturligvis ikke, at en udlejer af lokaler skal kunne tilgodese sig selv ved at udnytte en bestyrelsespost, men når det gælder det helt almindelige, brede foreningsliv, så er det jo heller ikke det, der sker, så finder folk nogle fornuftige løsninger. Jeg synes, at det på en måde er at mistænkeliggøre helt almindelige mennesker, hvis vi skal lægge så skrappe regler ind.

Jeg er bange for, at de stramme regler, der for mig at se er lagt op til, kan komme til at vanskeliggøre foreningsarbejde i en sådan grad, at almindelige mennesker giver op. Hvis det drejer sig om, at en person, der sidder i bestyrelsen for den lokale hal, og som dermed har rollen som lokaleudlejer, ikke kan deltage i bestyrelsesarbejde i foreninger, der benytter hallen, lidt eller meget, som det nu er tilfældet, så er man gået alt for vidt, og så smadrer man foreningslivet i de mindre samfund, hvor det er de samme få ildsjæle, der holder liv i foreningsarbejdet og herunder også i hallen.

Jeg synes også, vi skal kigge lidt på de krav, der bliver stillet med hensyn til papirflytteri, altså indsendelse af deltagerlister. Det er en gang papirflytteri.

Jeg synes også, vi skal se, om den knast, der ligger omkring Folkeuniversitetet, og hvor sammenhængen med Folkeuniversitetsnævnet er beskrevet, er noget af det, vi kan få sat på plads.

Vi er tilfredse med, at der bliver ens repræsentation for afdelinger i og uden for universitetsbyerne, men vi er betænkelige ved, at formanden absolut skal udpeges blandt de tre personer, der placeres i Folkeuniversitetsnævnet efter indstilling fra de statslige forskningsråd.

Så håber jeg også, at vi kan få lov til at være med til at kigge ministeren over skulderen, når ministerbemyndigelserne skal udmøntes, så vi får kigget lidt med, hvis der er nogle ting, som vi kunne tænke os at samtale om. Det ville være rart.

Alt i alt kan vi fra Venstres side sige, at lovforlaget er godt, og vi håber, at knasterne ikke er større, end at vi sammen kan finde frem til en løsning, og så vil vi selvfølgelig støtte lovforlaget.

Aage Frandsen (SF):

SF er tilhænger af folkeoplysning, som vi kender den, og hvor den er et bidrag til, at mennesker kan få kompetenceudvikling, ikke mindst på det almene, på det personlige og på det sociale område, og et centralt bidrag til det officielle uddannelsessystem, som vi har.

Vi er også tilhængere af, at folkeoplysning i høj grad er noget, som foregår som en del af det civile samfund og ikke er en del af den offentlige sektor og heller ikke en del af den private sektor, hvor det drejer sig om at tjene penge med henblik på at få profit. Derfor er vi grundlæggende meget positive over for hele folkeoplysningsarbejdet.

Når det så drejer sig om det konkrete lovforlag, vil jeg forholde mig til nogle bestemte punkter. Noget af det er vi godt tilfredse med, og noget af det er vi mindre godt tilfredse med.

For det første spørgsmålet om, hvad folkeoplysning er:

Dér er det vigtigt, at også organisationer, foreninger og kredse, som har folkeoplysningsarbejde, er sig deres ansvar bevidste med hensyn til, at de holder sig inden for lovens rammer.

Omvendt er det jo også klart, at vi ikke kan definere det præcist og sige: Det der er folkeoplysning, og det der ligger udenfor. Der er en gråzone i den her forbindelse, og der er selvfølgelig altid en tendens til for dem, der vil hæfte sig ved den slags ting, at de promiller, som lig-

ger på kanten, i mange tilfælde bliver fremhævet.

Så vil jeg også godt berøre spørgsmålet om, at man nu går fra kredsdannelse til foreningsdannelse:

Jeg har altså svært ved at se, hvad der skulle være det gode ved dét. Jeg kan godt forstå, at det ud fra en opfattelse af, hvordan man har styr på tingene, kan være fornuftigt. Jeg kan også forstå, at de organisationer, som i høj grad har haft indflydelse på det her i det forberedende arbejde, generer det ikke, for de er jo foreninger. Men det, der vil være problemet, er, at en række af de mennesker, og det er kredse, som rundt omkring arbejder med folkeoplysning, men ikke gør det i traditionel organisatorisk forstand – det kan i høj grad være unge mennesker, der eksperimenterer inden for folkeoplysningsområdet – så ikke kan gøre det.

Spørgsmålet er, om man ikke her gør meget i retning af at få, skal vi sige styr på tingene, men får en masse bureaukratiske ting og risikerer, at nogle af dem, der kunne lave folkeoplysningsarbejde, ikke kommer til det.

Det er altså spørgsmålet om at tilgodese nogle af dem, som er de små i forbindelse med det der forenings- og organisationsarbejde.

Vi er tilhængere af det, der står om, at de 10 pct. af den folkeoplysende undervisning skal være værdibaseret og af speciel karakter. Den del af det synes vi er udmærket. På samme måde er vi også positive over for, at det, der ligger omkring 5-procents-puljen, får en anden definition end i øjeblikket med henblik på, at det både er start- og udviklingspulje.

Så er der spørgsmålet om det lovbundne lokaletilskud. Det har jo en speciel historie i og med, at det var aftalt i kommuneforhandlinger. Men uanset om det er aftalt i kommuneforhandlinger, er det altså os herinde, der bestemmer, hvad vi vil have i lovgivningen. Og selv om det er blødt op og de store organisationer har sagt god for det, føler vi ikke, at vi bare skal sige ja til det. Under ingen omstændigheder.

Det er heller ikke så overraskende, at disse organisationer siger ja til det, for de vidste jo, at der var en aftale mellem Kommunernes Landsforening og regeringen om det her. Så derfor er det nok et spørgsmål, hvor frivilligt det har været, at de har lavet den tillægsaftale. Så den del af det, som ligger her, er af principielle grunde ikke noget, vi bare siger ja til. Og indholdsmæssigt er vi ikke tilhængere af den.

Vi kan godt se, det er blødt op i forhold til, hvad der oprindeligt var hensigten, men stadig væk synes vi, at for en række af de små organisationer, det vil dreje sig om, vil det være generende, også økonomisk, med hensyn til, at satsen sættes ned.

Endelig er det sidste, jeg vil berøre, Folkeuniversitetet, hvor vi synes, at de ting, der ligger dér, er vigtige. Man fremhæver, at Folkeuniversitetet er en del af folkeoplysningen, og at netop Folkeuniversitetet er centralt som bindeled mellem den mere forskningsbaserede undervisning og den folkelige oplysning.

Ud fra de betragtninger kan vi konstatere, at der er en række ting i det, som vi synes er glimrende. Der er også noget i det, som jeg har berørt – specielt omkring lokaletilskud og omkring, at man går over til foreninger i stedet for kredse – som vi er negative over for. Derfor regner vi med, at vi vil stille nogle ændringsforslag til lovforslaget, og vores endelige stillingtagen afhænger bl.a. af, hvordan de synspunkter, vi har, bliver tilgodeset, og også af det opklaringsarbejde, som ligger naturligt i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Christian H. Hansen (DF):

Det positive i det her lovforslag er efter Dansk Folkepartis opfattelse bl.a., at man lægger op til en præcisering af lovens overordnede formål, samt at man får indført en formålsbeskrivelse.

Det vil efter vores opfattelse blive et bedre arbejdsredskab, også for de enkelte kommunalbestyrelser, og her tænker jeg nok specielt på dem. Det giver dem et mere kvalificeret grundlag end i dag at diskutere ud fra.

Så går man fra det såkaldte kredsbegreb over til foreningsbegrebet, og vi mener i Dansk Folkeparti, at det faktisk godt kunne være en bedre løsning. Vi mener, at man med disse foreningsdannelser kan få mere styr på tingene. Man kan efter vores opfattelse få gjort det lidt sværere at misbruge loven, som jo har været oppe til debat mange gange.

Vi betragter det lidt som en forebyggende foranstaltning mod misbrug, men spørgsmålet er jo så, om det er nok, at man får det sikret herved, for egentlig er der vel ikke noget besværligt ved at oprette en forening. Det er vel heller ikke besværligt at få lavet nogle vedtægter. Det er vel heller ikke særlig besværligt at få lavet et referat fra en generalforsamling. Det er vel ikke svært at få samlet dem hjemme på vejen og sige: Nu holder vi en generalforsamling,

og så har vi en forening. Det kan man gøre under aftenkaffen f.eks., og så er det jo klart. Vi kan godt være i tvivl om, hvorvidt det giver noget reelt indhold, at man kalder det en forening, men det er en ny tanke, som efter vores opfattelse skal have en mulighed for at blive afprøvet.

Jeg vil også gerne henvise til § 4, stk. 6, hvor det fremgår, at foreningen skal være hjemmehørende i tilskudskommunen. Dér mener vi efter Dansk Folkepartis opfattelse, at man godt kunne åbne muligheden for at lave noget på tværs af kommunegrænserne, hvis man kunne blive enige om det. Det kunne faktisk godt gå hen og blive en fordel for de tyndtbefolkede kommuner, som grænser op til hinanden, at man ikke skal tilbyde det samme ude i hver kommune, men faktisk kan gå ind og lave et fælles samarbejde om nogle ting.

Ligeledes kunne der godt falde en positiv bemærkning til det i § 24, stk. 2, fremførte, nemlig at kommunalbestyrelsen fremover selv beslutter, om der skal udpeges tilforordnede til folkeoplysningsudvalget. Men jeg synes nok, at det kunne være interessant i dag at få lidt mere at vide om tilskudsmodellen fra ministeren. Her bliver der jo givet undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte regler i en bekendtgørelse. Jeg tænker på tilskudsmodellen for den folkeoplysende voksenundervisning.

Og hvis jeg så lige må vende tilbage til problematikken omkring overgangen fra kredsbegreb til foreningsbegreb: Her synes jeg, at det måske lige kan give lidt problemer for en række organisationer, idet det kan gå hen og betyde, at man skal lave nogle ændringer af vedtægter, og at der skal ske etablering af nye bestyrelser osv. Og erfaringerne viser jo, at det ikke er noget, man sådan lige kan få gjort hen over sommeren. Så her er jeg lidt inde på det med ikrafttrædelsesdatoen: om den måske skulle rykkes til eksempelvis januar 2001.

Men vi finder det i Dansk Folkeparti positivt, at der også er taget hensyn til nogle ting omkring de handicappede. Her tænker jeg bl.a. på anvisning af lokaler.

Så der er overordnet nogle positive ting i det her, men der kommer også et dog, for der har været en debat her i Folketinget den 26. januar 1995, og den debat gik meget på noget, som vi stadig væk får mange henvendelser om, nemlig at der stadig væk er noget konkurrenceforvridende inden for det her område. Jeg modtager – og det tror jeg at mange af Tingets medlem-

mer gør – stadig væk henvendelser f.eks. fra private udbydere af edb-undervisning, fra motionscentre og fra danseskoler. Disse føler sig faktisk lidt truet på deres levevej.

Jeg tror, at diskussionerne om konkurrenceforvridning også har været fremme før 1995, og jeg synes, at når diskussionerne og argumentationerne stadig væk bliver ved med at komme på bordet, er det vel egentlig et tegn på, at der er et eller andet galt, noget, vi burde få set noget nærmere på.

Jeg mener helt klart, at denne problematik bør tages op. I hvert fald vil vi i Dansk Folkeparti under det kommende udvalgsarbejde gøre det. Det er vel egentlig på tide, at vi får fundet en løsning på disse problemer, gerne en løsning i fællesskab. Jeg vil ikke stå her i dag og helt konkret komme med løsningsmodellen, for jeg mener, at det er noget, vi skal finde i fællesskab under udvalgsarbejdet.

Grundlæggende vil jeg sige, at Dansk Folkeparti er skeptisk over for, at vi indbyrdes betaler for hinandens fritidsinteresser i forskellige klubber og oplysningsforbund, men man er også nødt til at forholde sig til, at lovgivningen er her, og at der efter vores opfattelse ligger lidt af en opstramning i det her. Men jeg må sige, at det om det konkurrenceforvridende mener jeg er alvorligt, og det skal drøftes. Og jeg må også sige, at hvis der ikke kommer nogle modeller ind i den lovgivning her omkring det, så kan det godt ende med, at Dansk Folkeparti ikke støtter lovforslaget.

Susanne Clemensen (CD):

I CD støtter vi naturligvis den folkeoplysende virksomhed. Vi har ligesom mange andre partier været optaget af at komme de misbrugs-situationer til livs, der er, de tilfælde, hvor man kan diskutere: Ligger det her inden for rammerne af folkeoplysningsloven: palmebladstydning og andre mere eksotiske ting?

Jeg læser også lovforslaget sådan, at det er på den baggrund, det er blevet til: Man ønsker en opstramning af mulighederne for at give tilskud til den slags folkeoplysende aktiviteter. På den baggrund er der da også en del positive elementer i det her lovforslag, men vi er ikke i CD overbeviste om, at den opstramning, der ligger i selve formålet med det nye forslag til en folkeoplysningslov, tilstrækkeligt hindrer misbrug fremover.

Vi forstår godt, at man har erstattet det nuværende kredsbegreb, hvor der kun skulle fem

personer til for at udbyde en folkeoplysende aktivitet. Det var et stort kritikpunkt, og det deler vi også i CD, men vi er altså ligesom SF skeptiske over for, om det nu også er det rigtige blot at erstatte det med et foreningsbegreb og så tro, at den hellige grav er vel forvaret. Vi er i hvert fald bekymrede for, at man så udelukker nogle gode aktiviteter ved at sige, at der skal være tale om en forening.

Vi mener nemlig også, at det ikke kun er for at komme de såkaldt kommercielle tilbud til livs, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, men at det i høj grad også drejer sig om at luge ud i de aktiviteter, der foregår i de foreninger, der i dag udbyder folkeoplysende undervisning. Og det føler vi os som sagt ikke overbeviste om at man med det her lovforslag i tilstrækkelig grad tager højde for. Vi ønsker at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forhold til de private virksomheder. Derfor må vi se på, om ikke det er muligt at stramme formålet med folkeoplysningslovens op, så vi i højere grad undgår denne her situation. I hvert fald er det vores opfattelse, at f.eks. aerobic ikke skal kunne foregå i et folkeoplysningsforbund. Det mener vi ikke hører hjemme dér.

Vi vil også gerne se på, om ikke man burde gå ind og lave nogle regler for prisniveauet for den undervisning, som de folkeoplysende forbund udbyder, for der er altså noget, som det efter vores opfattelse er mere nødvendigt at støtte end andet.

Med hensyn til Folkeuniversitetet støtter vi den ligestilling, som der nu lægges op til med Folkeoplysningsnævnet, ligestillingen mellem afdelingsrepræsentanter og komitérepræsentanter med henblik på, at det her nævn hurtigst muligt skal indstille en ny struktur for Folkeuniversitetets virksomhed til ministeren. Men vi mener ligesom Venstre, at man måske burde finde en formand, ikke blandt de tre, som ministeren har foreslået i lovforslaget her, men f.eks. udpege en formand, ligesom man har udpeget formanden for Kulturfonden, det, der i første omgang gik under navnet Højlundfonden. Det kunne være en måde at profilere det her område på og give arbejdet i Folkeuniversitetsnævnet et løft.

Så på nuværende tidspunkt kan vi altså ikke give vores støtte til lovforslaget. Vi ser nogle positive elementer i det, men vi har også en lang række forslag til forbedringer, og dem håber vi naturligvis, at vi kan få gennemført.

Henrik Svane (RV):

Det Radikale Venstre er meget tilfreds med det foreliggende lovforslag, der er et resultat af en lang proces, hvor en arbejdsgruppe har arbejdet med folkeoplysningsbegrebet og diskuteret, hvordan nogle af de centrale værdier kunne styrkes endnu mere.

Det er der kommet en spændende rapport ud af, og det er da også rapportens anbefalinger, som dette lovforslag primært er bygget op omkring.

For Det Radikale Venstre er det afgørende, at det folkeoplysende arbejde har gode vilkår, for det er demokratiets fundament. Det folkeoplysende handler om fællesskaber, om samfundsengagement, om tolerance, demokratisk forståelse, samtale og holdninger – ting, der gerne skulle være naturligt associerede med dansk kultur, fordi det er centrale begreber, hvis et samfund skal kunne rumme mange forskellige slags mennesker.

I en tid, hvor netop nogle af de gode, gamle folkeoplysningsidealer er under pres, er det godt, at dette lovforslag lægger op til at styrke de folkeoplysende aktiviteter, der søger at fremme fællesskaber og det samfundsengagerende og det værdibaserede arbejde.

Det kommer bl.a. til udtryk ved, at kredsbebegrebet foreslås erstattet med et foreningsbegreb. Det støtter Det Radikale Venstre, fordi foreninger bygger på demokratiske processer, helheds-tænkning, tolerance og deltagelse.

Foreningskulturen handler om respekten for andre, om at acceptere demokratiets vilkår, om kulturmøder på tværs af sociale klasser og om den enkeltes ansvar for andre mennesker. Eller sagt på en anden måde: Foreningskulturen modvirker ligestilling og egoismen, når den er bedst.

Det er værdier, der er behov for at styrke i disse år. Tolerancen er nedadgående, deltagelsen faldende, demokratiet risikerer at ende som legeplads for den bedrestillede elite, fordi verden bliver mere uoverskuelig og det bliver sværere for den enkelte at få en fornemmelse af, at engagementet gør en forskel.

Ændringen af formålet med 5-procentspuljen er også positiv, for det er vigtigt at give nye former for folkeoplysende foreningsarbejde plads. De utraditionelle måder at være sammen på som f.eks. amatørkulturelle aktiviteter kan sagtens være mere end leg. Det ved vi fra kulturens verden. God kunst udfordrer. Derfor er det spændende, om sådanne nye, men seriøse

former for folkeoplysende aktiviteter kan udvirke støtte fra denne pulje.

Det Radikale Venstre støtter forslaget – og med venlig hilsen til Enhedslistens ordfører: med vanlig begejstring.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det var jo en morsom bemærkning.

Hr. Søren Kolstrup, og jeg går ud fra, at det er som ordfører.

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten kan støtte de grundlæggende ideer, der ligger bag folkeoplysningsloven. Det handler om foreningskultur, det handler om fællesskab, som også den radikale ordfører var inde på. Vi ser folkeoplysningsloven som et vigtigt modstykke til en meget lang række alvorlige, nedbrydende tendenser, som viser sig for øjeblikket, og som vi har oplevet gennem de sidste 2-3 årtier med øget styrke, nemlig en commercialisering og en individualisering.

Vi oplever f.eks. inden for medieverdenen, hvordan pengemagten får stadig stigende betydning, hvordan det er vanskeligere og vanskeligere at få lige adgang til information, i hvert fald i den traditionelt organiserede medie verden. Her spiller så folkeoplysningsarbejdet en vigtig rolle som et modstykke til disse tendenser, også som et modstykke til den intolerance, som vi oplever for øjeblikket.

Når vi så ser på det lovforslag, der ligger foran os, er der er par vigtige positive elementer, men de er desværre blevet blandet sammen med et par sorte pletter.

Hvad angår de positive elementer, noterer vi, at der indføres en ordening, hvor 10 pct. af det årlige tilskud, som modtages til folkeoplysende virksomhed, skal bruges til samfundsbetonet og helhedsorienteret oplysning, der ligger ud over den traditionell undervisning, for nu at citere fra bemærkningerne. Den nytænkning, som dette forhåbentlig giver anledning til ude lokalt, kan rejse vigtige perspektiver. Vi kan tilslutte os tanken bag denne pulje.

Vi kan også tilslutte os de overvejelser, der har været gjort omkring foreningsbegrebet. Det er vigtigt at få det raffineret og få det præciseret, også ideologisk. Men vi beklager samtidig, at det bruges til at reducere og udviske den mulighed, som en kreds skal have for at få opfyldt sine ønsker.

Det er jo sådan, at foreningsbegrebet er meget positivt, men man skal jo ikke være blind

for, at det i den reale verden også står for noget stærkt institutionaliseret, og hvis man så samtidig vil have dynamik i udviklingen, tror vi egentlig, at det kunne have været værdifuldt at bevare kredsbegrebet eller i hvert fald at få det indbygget i foreningsbegrebet. Det er det ene forhold, vi er opmærksomme på.

Og så er der et klart minus ved denne lovrevision. Det er i afsnittet om lokaletilskud. Det nedsættes fra 75 til 65 pct. af huslejen. Vi ved udmærket godt, at diverse foreninger har indgået en aftale med KL om det, og at regeringen tager denne aftale til efterretning, men det rører jo altså ikke ved, at vi her i Folketinget selvfølgelig har vores helt selvstændige holdninger til den her sag, og vi behøver selvfølgelig ikke at tage en sådan aftale til efterretning. Vi kan frygte, at flere lokale foreninger med en anstrengt økonomi kan komme i klemme.

Så vi står altså i den situation, at vi egentlig gerne ville stemme for den her lov, fordi folkeoplysningsarbejdet er vigtigt, men der er klart en stor sort plet, og vi er meget skeptiske over for, at man udvisker kredsbegrebet. Derfor bliver konklusionen, at vi ikke kan støtte den her lov umiddelbart, medmindre der altså kan skabes et flertal for at få udvisket det sorte hul og så den beklagelige reduktion af det dynamiske kredsbegreb.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Det er bare til hr. Kolstrups bemærkning om lokaletilskuddet: Jeg synes, det er ærgerligt, hvis ikke Enhedslisten kan stemme for forslaget på grund af det, for jeg må da gå ud fra, at hr. Søren Kolstrup er klar over, at kommunen skal stille et egnet lokale til rådighed, hvis ikke foreningen selv kan gøre det og dermed ikke har behov for lokaletilskud.

Tove Videbæk (KRF):

Den folkeoplysende virksomhed er en stor og vigtig del af civilsamfundet og er med til at fremme fællesskabet, den demokratiske proces og formidlingen af centrale samfundsværdier.

Vedrørende vedtægter og formålsbestemmelser: Kristeligt Folkeparti går ind for, at der indføres pejlemærker, simple formålsbestemmelser for de aktiviteter, der skal være støtteberettigede, samt en øget satsning på fællesskabet og det værdibaserede i den folkeoplysende virksomhed. Det er vigtigt med en beskrivelse af foreningsbegrebet, begrebet folkeoplysning, og at

der sker en afgrænsning til kommerciel virksomhed.

Kristeligt Folkeparti er i hovedsagen tilfreds med det indhold, som formålsbestemmelserne og rammerne for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde har fået.

Det fremgår, at folkeoplysningen bl.a. skal styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet, og dette er i bemærkningerne uddybet til lysten og evnen til at deltage i samfundskulturen og familie- og arbejdslivet – værdier, som vi er enige om skal fremmes, men jeg savner én ting, og det er, at religion, eller livssyn, om man vil, også nævnes. Religion, livssyn, tro, hører helt naturligt med, når der tales om samfundsværdier, på linje med familielivet, kulturlivet m.v.

Vedrørende lokaletilskud er Kristeligt Folkeparti tilfreds med, at det lovpligtige lokaletilskud er bibeholdt, men vi stiller os helt uforstående over for, at tilskuddet til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, altså typisk børne- og ungdomsarbejdet, kun er på mindst 65 pct. af driftsomkostningerne, mens tilskuddet til voksenarbejdet er på mindst 75 pct. af driftsudgifterne. Jeg ser ikke logikken i dette.

I en tid, hvor det er blevet vanskeligere at få unge med i foreningslivet, er det væsentligt, at flest mulige børn og unge motiveres til at gå ind i foreningslivet, det foreningsliv, der kan være med til at give de unge en følelse af ansvar over for et fællesskab, et engagement i samfundet, i demokratiet, således at samfundet ikke udvikler sig til et egoland, som man kunne læse om for nylig i medierne, og her har det frivillige børne- og ungdomsarbejde en stor og vigtig opgave.

I forslaget er ministeren bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om, at vedtægten skal indeholde foreningens formål, hvordan bestyrelsen sammensættes, antallet af bestyrelsesmedlemmer, osv. Den bemyndigelse er jeg uforstående over for. Det fremgår jo allerede, at foreningen skal have et formål, der fremgår af vedtægten, og at foreningen skal have en bestyrelse, osv., så på disse punkter mener jeg nærmest at det er overflødigt at fastsætte nærmere regler.

Kristeligt Folkeparti ser også kravet om en kommunal tilknytning som et problem. Det kan blive et problem for foreninger, der arbejder på tværs af kommunegrænser, og for landsdækkende foreninger, der har lokalt arbejde. Det

kan føre til besvær og bureaukrati, og jeg kan godt forstå, at kommunerne rent principielt kun giver tilskud til foreninger med kommunal tilknytning, men jeg håber alligevel, at vi under udvalgsarbejdet finder en mere fleksibel løsning på det kommunale grænseoverskridende foreningsarbejde til fordel især for tyndbefolkede områder.

Reglen om ligestilling af aktiviteter for børn og unge af idébestemt, politisk og religiøs art med andre folkeoplysende aktiviteter for børn og unge er videreført, og det er Kristeligt Folkeparti naturligvis meget positivt over for. I den forbindelse kunne jeg ønske, at man under udvalgsarbejdet fik præciseret, hvad der forstås ved støtteberettiget aktivitet af religiøs karakter.

Ministeren har tidligere fastslået på baggrund af nogle paragraf 20-spørgsmål, som jeg selv har stillet, at begrebet gudsdyrkelse betyder egentlige kirkelige handlinger som f.eks. afholdelse af gudstjeneste, dåb, konfirmation og konfirmationsforberedelse, og at disse falder uden for de aktiviteter, der er støtteberettigede.

Den afgrænsning er jeg helt enig med ministeren i. Men da der har været problemer med, at frivilligt børnearbejde, f.eks. spejderarbejde, har fået afslag om støtte med henvisning til, at der var tale om gudsdyrkelse, fordi spejderne afsluttede aktiviteterne med en andagt, ja, så mener jeg, at der er behov for en præcisering i forbindelse med lovgivningsarbejdet.

Generelt er Kristeligt Folkeparti godt tilfreds med lovforslaget. Vi har nogle ændringsforslag, og vi ser frem til et godt og positivt arbejde i udvalget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt, men det lød, som om fru Tove Videbæk ønskede, at der skulle føjes noget specielt om religion og tro til den her lovgivning.

Nu har jeg ikke opfattelsen af, at Kristeligt Folkeparti sådan generelt ved alle lovforslag vil have en paragraf ind om det, så grundlaget for, at det lige specielt skulle gøres i denne her lov, kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om, og jeg kunne da egentlig også godt tænke mig at høre, hvad det så er for en slags religion og tro, der skal flettes ind.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Jeg kan godt forstå, at jeg får stillet det spørgsmål. Grundlaget og baggrunden for, at vi har det med, er, at termen »støtteberettiget aktivitet af religiøs karakter« bliver tolket meget forskelligt. Jeg kan sige, at den helt konkrete baggrund for mit forslag nu er, at flere foreninger i Københavnsområdet – jeg tror, det er op mod 100 foreninger – har haft problemer med Københavns Kommune, fordi den tolkede termen sådan, at man ikke måtte have en andagt, at man overhovedet ikke måtte læse i Biblen, at man ikke måtte synges en salme, for så drejede det sig om gudsdyrkelse, og så kunne man ingen støtte få.

Derfor har vi brug for en præcisering af, hvad støtteberettiget aktivitet af religiøs karakter betyder. Ministeren præciserede det vældig godt i et spørgsmål, men kommunerne har meget, meget svært ved at tage det til efterretning.

Tom Behnke (FRI):

Alle de mange og lange diskussioner om, hvad der skal have tilskud, og hvad der ikke skal have tilskud, kunne man jo nemt komme uden om ved slet ikke at give tilskud. Men selv i Frihed 2000 har vi den opfattelse, at folkeoplysning er en god ting. Vi mener faktisk, at en række af de fag, der udbydes, når vi taler om folkeoplysning, er gode og gavnlige, samfundsrelevante fag, som vi også godt vil være med til at man i et eller andet omfang giver tilskud til.

Det har vi ikke de store problemer med. Og vi har slet ingen problemer med, at man i forhold til børn og unge går ind og sikrer, at de har nogle fritids- og ungdomsklubber og nogle fritidsaktiviteter i det hele taget. Vi ved jo fra andre områder, at lige præcis det, at børn og unge har noget at give sig til i deres fritid, er en af de største forebyggende faktorer i forhold til f.eks. kriminalitet. At børn og unge kan få lov til at få brændt deres energi af på en positiv måde, betyder, at de ikke gør det på en negativ måde.

Så når vi f.eks. taler om kriminalitet, er præcis den her lov alt andet lige jo med til at forebygge, at der sker alt for meget kriminalitet.

Det, der så bare er synd, er, at ministeren har fundet anledning til at nedsætte tilskudsprocenten i forhold til børn og unge fra de 75 til 65, mens den bevares på 75 pct., når vi taler om de voksne. Og det er jo egentlig set med Frihed 2000's øjne lidt ærgerligt, at man gør det, for vi

ønsker at styrke den indsats, der er over for børn og unge.

Når vi derimod taler om de voksne, har vi mere den opfattelse, at man måske dér godt kunne sætte tilskuddet lidt ned. Man kunne godt overveje, om der skulle være en større andel af egenbetaling for at deltage i den form for kurser, næsten uanset hvilken form for kurser vi taler om.

Men dér, hvor det jo for alvor bryder, er så i forhold til, hvad det er for typer af kurser, der udbydes. Og der har jo igennem tiderne været en mangfoldighed af eksotiske kurser.

Så snart man kunne samle 12 personer, der ønskede at studere et eller andet, ja, så var man tilskudsberettiget, næsten uanset hvad man fandt på.

Vi havde så håbet, at man da med det nye lovforslag her ville have bremsset ganske alvorligt op over for mange af de eksotiske ting. Men desværre er det jo udeblevet. I paragrafferne står det meget fint, men når man læser omme i bemærkningerne til lovforslaget, hvordan paragrafferne skal tolkes, så er der faktisk tale om, at man løsnér grebet i forhold til de eksotiske kurser, hvor der er et behov for, at man får strammet op i stedet for.

Vi vil selvfølgelig bruge meget tid på under udvalgsbehandlingen at prøve at se, om ikke vi kunne blive enige om at få fjernet muligheden for mange af de eksotiske kurser, der i dag desværre ødelægger folkeoplysningen, som sætter folkeoplysningen i et dårligt lys, og som bl.a. foranlediger Frihed 2000 til at fremsætte forslag om, at den slags simpelt hen skal forbydes, så vi allerede nu, når vi behandler lovforslaget her, får fjernet den mulighed.

Det fremgår jo ganske rigtigt, at ministeren ikke længere vil lave en negativliste; det skal kun overordnet være, at man ikke længere kan give tilskud, når der er tale om spil, sport eller konkurrencepræget virksomhed. Men hvis man kigger på den negativliste, som ministeren har i dag, er der umiddelbart nogle emner, der springer i øjnene, som ikke længere ikke kan lade sig gøre, men som altså fremover vil kunne lade sig gøre. Det er bl.a. fremstilling af øl og vin, faldskærmsudspring, fjeldvandring, lystfiskeri, herunder fluebinding osv. Det vil altså pludselig være muligt.

Så kan man sige: Nej, der står så også noget andet, der er jo en formålsbestemmelse, og så skal kommunalbestyrelsen og alle de andre være med til at sidde og vurdere, hvem der skal

have tilskud, og hvem der ikke skal have tilskud. Men som der står: »Kommunalbestyrelsen vil som nu få mulighed for at fravige de nævnte begrænsninger.«

Altså bliver der igen åbnet en ladeport for alle disse eksotiske kurser, og det er synd. Det stiller folkeoplysningen i et dårligt lys. Vi bruger penge på noget, som vi ikke burde bruge penge på, og de fag, som burde styrkes, lider naturligvis under det.

Så altså i forhold til de eksotiske kurser håber vi meget, at vi får strammet op på det. For generelt mener vi, at folkeoplysning er godt, og specielt når vi ser på børn og unge, vil vi have afklaret, om det nu også er nødvendigt, at vi nedsætter tilskudsprocenten på det punkt.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Først og fremmest vil jeg gerne kvittere for de meget gode ord, der er sagt om processen og lovgivningens formål, for jeg mener, at det folkeoplysende arbejde har brug for den støtte, som en del af Folketingets ordførere har givet i førstebehandling af dette lovforslag.

Det er vigtigt for dem, som er aktive, for dem, som er ildsjæle i det her arbejde, at vide, at det er værdsat, og vide, at der er en retning i det.

Jeg synes også, at det er vigtigt at pointere, at den proces, hvorigennem det lovforslag er blevet til, også er en proces, som respekterer den ånd, der er i selve lovforslaget. For det er ikke et spørgsmål om, at staten skal bestemme. Det er ikke et spørgsmål om, at markedet skal bestemme. Det er et spørgsmål om, hvad mennesker, som ønsker at slutte sig sammen på en fornuftig måde, kan drive det til, når de ønsker at drive det selv og være medskabere af det samfund, som de er en del af.

Jeg synes, det er meget vigtigt at holde sig for øje, at den struktur, som folkeoplysningen baseres på, også må respektere selve ånden i folkeoplysningen, og det er derfor, vi synes, det er vigtigt at gøre foreningsbegrebet til det centrale, for at man også blandt de mennesker, som arbejder med folkeoplysningen, har en optaget af det demokrati, den åbenhed, den gensidige respekt, der ligger i en foreningsdannelse, som jo selvfølgelig er et stærkere krav end kredsbegrebet. Men kredsbegrebet var jo også et krav. Så på den måde kan man sige, at der er en vis logik i det i forhold til både proces, lov-

forslagets ånd og så den struktur, som vi ønsker nedenunder.

I forhold til spørgsmål om habilitet er det klart, at det er nogle af de ting, som må drøftes og afklares. Jeg håber, at nogle af tingene også vil blive klarere i forbindelse med behandlingen af habilitetsforslaget, som snart skal til første behandling, for det er klart, at der er sammenhæng mellem dem.

I den forbindelse synes jeg, det er meget væsentligt at huske, at der er et hensyn til den generelle skatteyderretssikkerhed: at de, som er skatteydere, og de, som stiller deres skattebetaling til rådighed for den her type af foretagender, har en sikkerhed for, at Folketinget har taget stilling til den struktur, som forvalter de midler.

Jeg synes også, det er vigtigt at holde sig for øje, at folkeoplysningen ikke er et spørgsmål om, at vi betaler til hinandens fritidsinteresser, og det er derfor, vi har gjort os meget stor umage i formålsangivelsen, for formålet med folkeoplysningen er ikke at drive individuelt orienterede fritidsinteresser. Det er et spørgsmål om at leve op til det formål, som er givet: at folkeoplysningen skal understøtte den enkelte i at tage ansvar for sit eget liv og at virke engageret i det samfund, som den enkelte er en del af.

Vi ønsker jo også med de formålsord, som er givet, at give en støtte til det lokale folkeoplysende arbejde, sådan at der kan være en lokal variation i forhold til, hvad den folkeoplysende aktivitet skal være, for der er forskellige lokale traditioner, og det er vigtigt at respektere dem. Men samtidig synes jeg, det er vigtigt at imødekomme det store ønske, der er om at få et rygstød til den diskussion, den vision, man har på det lokale plan, i forhold til hvordan det folkeoplysende arbejde skal være.

Jeg synes også, det er vigtigt, at Folketinget giver en cadeau til det arbejde, som folkeoplysende foreninger selv gør for indeværende med etiske retningslinjer, med overvejelser om formålene, hele den grundlæggende mission med at drive folkeoplysende virksomhed. Og med mission mener jeg ikke religiøs mission, men det, at man har et grundlag at virke på, det, at man har en idé, et idémæssigt udgangspunkt, som man ønsker at formulere og derved også at stå ved i forhold til de konkrete kurser.

Jeg ser meget frem til udvalgsarbejdet, og jeg håber også, at nogle af de spørgsmål, som er rejst, kan besvares i den forbindelse.

Jeg er glad for, at fru Tove Videbæk har bidt mærke i svaret på det spørgsmål, som er stillet. Problemet er jo selvfølgelig, at vi ikke kan lovgive om, at kommunerne skal overholde loven. Det burde sådan set være forholdsvis indlysende, at det er selve lovgivningens formål, at man lever op til den.

Diskussionen om lokaletilskud har jo en helt særlig historie og et helt særligt forløb, som vi selvfølgelig vil kunne drøfte i udvalgssammenhæng, men som jeg alligevel synes der er en vis grund til at respektere.

Det, som er afgørende, er, at man også forholder sig til virkeligheden, som den rent faktisk er: at langt de fleste kommuner ikke forholder sig til de satser, som er givet, men faktisk i al overvejende grad er mere large end det, som ligger i lovgivningen, også i den nuværende lovgivning. Derfor håber jeg også, at den fortsatte behandling vil være lige så positiv, lige så åben og lige så støttende i forhold til det folkeoplysende arbejde, som jeg anser for at være et meget væsentligt bidrag til det danske samfunds sammenhængskraft.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. februar 2000, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvisse til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.38
